

AGS 443 – Tillsatsmaterial för svetsning

Utsänt till: Medlemmarna i AGS 443,
samt för kännedom till: C Ornby,
B Pekkari och A Nordstrand

PROTOKOLL

fört vid möte den **27 september 2005** hos Svetskommissionen i Stockholm.

Närvarande:

Lennart Wittung, Esab (ordf)
Mathias Lundin, Svetskommissionen (sekr)
Frederick Nicholson, Elga
Andreas Nordstrand, DNV (delvis)
Per-Åke Pettersson, Esab

1. Mötets öppnande och godkännande av dagordning

Ordföranden Lennart Wittung öppnade mötet och hälsade alla välkomna.

Björn som tyvärr inte kunde medverka ombeds att skicka ett mail med några rader om vad som hände på EWA-mötet i förra veckan.

ISO/FDIS 16834 "HS wire" är klar för slutomröstning. Inget korrigerat dokument har dock cirkulerats i SC 3. Vi tar upp behandlingen av kommentarerna, N 556, under punkten 6.

Ytterligare två cohabitation, ISO 17633 och 17634, är ute för omröstning med deadline 2006-02-15. Dessutom har CEN/TC 121/SC 3 cirkulerat en reviderad version för A-sidan. Allt detta tas upp under punkt 7.

För punkt 4 är Andreas Nordstrand, DNV, särskilt inbjuden för att göra klagörande angående CE-märkning.

Dagordningen godkändes med dessa förändringar.

2. Föregående mötes protokoll (2062/05 från 2005-04-12)

Mathias kommenterade anmärkningen under punkt 3.

Röstningsresultatet för ISO/TR 98765 "Welding consumables - Hardfacing classification - Microstructures" (CEN/TC 121/SC 3 N 712) diskuterades.

Protokollet godkändes.

3. Förändringar av förutsättningarna för Svetskommissionens Elektrodlista

Nuvarande elektrodlistan (nr 45 mars 2005) har krav på att provning ska uppfylla svensk standard SS 06 01 01 etc, samt att provning skall utföras i nordiskt land av listade kontrollorgan.

Eftersom nämnda svenska standarder har dragits in som följd av publiceringen av SS-EN 13479 och 14532 behövs nya kriterier för kommande versioner av listan.

Mathias drog bakgrund om när listan används. I princip aktuell endast i två fall, för att slippa göra ankomstkontroll vid tillämpning av BSK samt för kvalificering av svetsprocedurer med hjälp av provat tillsatsmaterial.

Beslutades att skicka brev till Boverket med förfrågan om hur de skulle ställa sig till en in-dragning av elektrodlistan och vad de i så fall skulle ställa upp för alternativ i sina regler.

Avvaktar ett svar från Boverket, men det lutar åt att dra in elektrodlistan.

Diskuterade en webbsida där Svetskommissionen listar CE-märkta tillsatsmaterial från sina medlemsföretag, som ersättning till elektrodlistan.

4. CE-märkning av tillsatsmaterial

Andreas Nordstrand, DNV, var särskilt inbjuden för att under punkt för att hjälpa till med vissa klargöranden.

Sverige och Finland är de enda länderna där det är frivilligt med (CE-)märkning av byggprodukter. Andreas drog ett antal exempel på hur Boverkets inställning ställer till problem. Boverket har dock inte någon chans att "stoppa" CE-märkta byggmaterial.

Gaffeln, "typgodkännandet", skall ej förväxlas med CE-märket.

När DNV ska bli anmält organ, AO, ansöker man hos SWEDAC. Det tar 10-12 månader från ansöken till dess man blir godkänd vilket är en orealistiskt lång handläggningstid.

Bo Nilvall är den som är spindeln i nätet för detta på Boverket.

Andreas berättade att CPD är speciell bl a eftersom man inte CE-märker direkt mot direktivet. Det måste finnas en produktstandard. CE-märket utgör inget kvalitetsmärke.

Det finns olika system för godkännande för olika typer av produkter, s k AC-system (Attestation of Conformity) 1 till 5 där 5 är det enklaste kravet. När man t ex har brandrisk gäller AC 1. För tillsatsmaterial för svetsning gäller AC 2+ enligt bilaga ZA i SS-EN 13479. Ett flödes-schema som beskriver certifieringsprocessen och vilka som gör vad **bifogas**.

Som tillverkare får man välja vilket anmält organ som helst. Det anmälda organet ställer ut en "märkningsrätt" till tillverkaren som sedan själv CE-märker sina produkter.

I AC-system 2+ ingår först en typprovning samt en inledande tillverkningskontroll, sedan årlig övervakning av tillverkningen (av egenkontrollen).

Andreas berättade att man fått förfrågningar från den maritima delen. Om man uppfyller t.ex. byggkrav uppfyller man ofta de maritima kraven. Andreas menar att det finns inget som hindrar "två flugor i en smäll", att man godkänner materialen för bägge tillämpningarna. Problemet är dock att man måste ha godkännanden även från de andra sällskapen.

CE-märket gäller formellt endast för det som står under avsedd användning i bilaga ZA. CE-märket gäller alltså inte generell. Den årliga kontrollen kan dock utformas så det täcker in ett större område.

Föranmälda organ kommer att upphöra enligt SWEDAC. Fyller ingen funktion.

EU-kommissionen har på sin hemsida en förteckning över de organ som är anmälda. Se <http://europa.eu.int/comm/enterprise/nando-is/cpd/home/index.cfm>.

Spårbarheten på de olika certifikaten fungerar enligt följande:

CE-märket kan t ex innehålla beteckningen "1162-CPD-0151" där

1162 är DNVs "ackrediteringsnummer" som AO vilket är samma för alla produkter DNV ställer ut under CPD

CPD är direktivet mot vilket produktens överrensstämmelse är verifierad

0151 är ett löpnummer som DNV har som AO. Det första certifikatet DNV ställde ut hade alltså nummer 0001.

Angående märkningsutförandet bad Andreas att få återkomma. Det blir en sak mellan tillverkaren och certifieringsorganet.

Lennart tog upp angående elektroder och pulver för pulverbågs svetsning. En elektrod kan vara godkänd för flera typer av pulver, likväl som ett pulver kan vara godkänd för flera typer av

elektroder. Hur hantera pulver/tråd-kombinationer? Det diskuterades hur man praktiskt för upp detta i CE-märket.

Boverket ger ut TEK med viss regelbundenhet där man listar olika standarder där nationella godkännanden så småningom inte kommer att gälla.

Lennart tog upp en detaljerad fråga från SS-EN 13479 avsnitt 6.3:

"Kemisk analys skall utföras med användning av lämpliga etablerade metoder. Minst tre bestämningar skall göras på varje prov. Medelvärdet skall uppfylla kravet."

Tar man idag mer än ett prov när man typgodkänner? "Nej". Gäller detta endast vid typprovningen eller även vid årlig provning? Det är uppenbart öppet för tolkning här vilket vi får ta upp med CEN/TC 121/SC 3 i mars 2006. Eftersom det är lång till dess kontaktar Lennart Schambach och Rickes för att få klarhet i detta redan nu.

DNV kommer att skicka in ansökan att bli anmält organ till SWEDAC i nästa vecka (v 540). Esab har redan fått förfrågningar (Spanien?) angående CE-märkta tillsatsmaterial.

5. Lägesrapport avseende CEN/TC 121/SC 3. Doc. N 734

Nästa möte är den 30-31 mars 2006 hos DIN i Berlin.

5.1. *Publicerade standarder*

Sedan senaste AGS 443-mötet har följande standarder (EN) publicerats (2005-06-22)

EN 14640	Tillsatsmaterial för svetsning - Trådar och stavar för smältsvetsning av koppar och kopparlegeringar – Indelning
EN 14700	Tillsatsmaterial för svetsning – Påsvetsning

Mötet noterade att "påsvetsning" inte är helt ekvivalent med "hardfacing". Den svenska titeln borde varit "... hårdpåsvetsning".

Ordföranden presenterade en översikt över standarder som publicerats 2004 och hittills 2005 (**bifogas**)

Samtliga nypublicerade standarder finns tillgängliga på <http://li.sis.se/tk134/ags443>.

5.2. *Resultat från "systematic review" Doc. N 732*

EN 12536:2000	"Welding consumables – Rods for gas welding of non alloy and creep-resisting steels – Classification"	Bekräftades
EN 12535:2000	"Welding consumables – Tubular cored electrodes for gas shielded metal arc welding of high strength steels – Classification"	Bekräftades
EN 12074:2000	"Welding consumables – Quality requirements for manufacture, supply and distribution of consumables for welding and allied processes"	Bekräftades
EN ISO 3690:2000	"Welding and allied processes -- Determination of hydrogen content in ferritic steel arc weld metal"	Bekräftades, dock annat res i ISO

5.3. *Övriga pågående projekt/Arbetsprogram*

Lennart gick igenom en översikt som han sammanställt (**bifogas**).

6. Lägesrapport avseende ISO/TC44/SC3 Doc. N 544, 553

6.1. *Publicerade standarder (sedan sist)*

ISO 18275	Tillsatsmaterial för svetsning - Belagda elektroder för manuell metallbågsvetsning av höghållfasta stål – Indelning	mars 2005
ISO 18274/Cor1	Tillsatsmaterial för svetsning - Tråd- och bandelektroder, trådar och stavar för bågsvetsning av nickel och nickellegeringar - Indelning	juni 2005
ISO 14172/Cor1	Tillsatsmaterial för svetsning - Belagda elektroder för manuell metallbågsvetsning av nickel och nickellegeringar - Indelning	juni 2005

6.2. Resultat från "systematic review". Doc. N 580 – 583 & 588 - 590

ISO 3690:2000	"Welding and allied processes -- Determination of hydrogen content in ferritic steel arc weld metal"	Revision
ISO 14372:2000	"Welding consumables -- Determination of moisture resistance of manual metal arc welding electrodes by measurement of diffusible hydrogen"	Bekräftades
ISO 8249:2000	"Welding -- Determination of Ferrite Number (FN) in austenitic and duplex ferritic-austenitic Cr-Ni stainless steel weld metals"	Bekräftades
ISO 6847:2000	"Welding consumables -- Deposition of a weld metal pad for chemical analysis"	Bekräftades
ISO 15792:2000	"Welding consumables -- Test methods"	Bekräftades (alla 3 delar)

6.3. Revisionen av ISO 14175 (EN 439) "Skyddsgaser" Doc. N 570

Godkänd vid CD-omröstning som avslutades 2005-08-31. Sverige röstade nej med kommentarer.

6.4. Röstningsresultat ISO/DTR 98765 "Hardfacing" Doc. N 579

Godkänd vid omröstning som avslutades 2005-05-31, av alla utom Sverige som endast godkände denna för publicering som teknisk rapport (ej specifikation).

6.5. Röstningsresultat ISO 14343:2002/DAmD1 "Stainless and heat resisting steels: Addition of strip electrodes for submerged arc welding and electroslag welding"

Har godkänts vid omröstning som avslutades 2005-06-28 för direkt publikation. Den svenska kommentaren kommer i ett andra tillägg (Amd2) som är under utarbetande.

6.6. Röstningsresultat ISO/CD 24373 "Koppar", 24598 och 21952 "Varmhållfast" Doc. N 585 – 587

Godkända vid CD-omröstning som avslutades 2005-08-31. Sverige röstade ja på ISO/CD 24598 och 21952 utan kommentarer, och röstade "avstår" på ISO/CD 24373.

6.7. Övriga pågående project/Arbetsprogram

Lennarts översikt över aktuella omröstningar **bifogas** (samma som under CEN-kommittén).

Slutomröstning väntas inom kort för ISO/FDIS 16834, men inget korrigerat dokument hade cirkulerats av sekretariatet. Därför genomgicks hanteringen av kommentarerna från DIS-omröstningen, N 556.

Gruppen hade inget att anmärka vid denna genomgång.

7. Svenskt svar på prEN ISO 2560, 17633 samt 17634 REVIEW (implementering av "cohabitation standards")

Vi har sedan tidigare tagit ett generellt beslut om att vi är positiva till implementeringen av "cohabitation standards" (ISO) som EN ISO. Dock ombeds delegaterna i ISO/TC 44/SC 3 att påpeka att vi förväntar oss motsvarande tillmötesgående från utomeuropeiska nationer.

Remisstiden för prEN ISO 2560 REVIEW går ut 2005-10-03. Gruppen **beslutade** att rösta ja utan kommentarer på denna.

Dessutom hade ett förslag till ändringar för A-sidan i prEN ISO 2560 cirkulerats. Svar till CEN/TC 121/SC 3 senast 2005-12-15. Lennart efterfrågar ett förslag med spårade ändringar när han ändå kontaktar Schambach (se ovan). Detta cirkuleras till gruppen så snart som möjligt och gruppen ombeds inkomma med eventuell kommentarer senast 2005-12-13.

För prEN ISO 17633 och 17634 REVIEW cirkuleras remisser inom kort. Eftersom detta i likhet med 2560 är en ren formsak **beslutade** gruppen att svara ja utan kommentarer.

8. Medlemsfrågor

Inget.

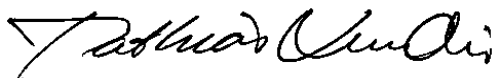
9. Övriga frågor

Inget.

10. Nästa sammanträde

Nästa möte bestämdes till onsdagen **den 15 mars 2006** kl 10.00 hos Svetskommissionen.

Vid protokollet

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'Mathias Lundin', written in a cursive style.

Mathias Lundin